

KÖNYVSZEMLE

Kocziszky György

*Sikos T. Tamás (szerk.) (2019):
Az élelmiszer-ellátási láncok sérülékenysége*

<https://doi.org/10.32976/stratfuz.2020.25>

Az étellel való ellátottság az emberiség történetében mindig megkülönböztetett jelentőségű volt. Az éhség ui. nagy úr! Hatására, mint azt számos történelmi példa is igazolja, forradalmak, lázadások, felkelések, elvándorlások sora indult el.

A megfelelő mennyiségű, árfekvésű és minőségű élelmiszer biztosításának igénye tehát nem új. Az ellátás formája, csatornáinak szervezettsége, szereplőinek száma, a termelőtől a fogyasztóig tartó átfutás ideje, stb. azonban térben és időben változott és változik, ma is az adott közösség értékrendjétől, hagyományaitól, elvárásaitól, igényeitől és lehetőségeitől függően.

Az élelmiszer-ellátási láncok helyzete, működésének hatékonysága, biztonsága tehát kiemelt jelentőségű.

A jelenlegi pandémiával terhelt időszakunk, ill. a járvány hatására bevezetett korlátozó intézkedések hatására a korábbaknál is nagyobb figyelem kíséri az élelmiszer ellátást befolyásoló geopolitikai, társadalmi, agrárökonómiai és -ökológiai kérdéseket. Nem csak a szakpolitika, hanem az egyre tudatosabbá váló vásárlói kör is a korábbiaknál nagyobb figyelmet fordít az ellátási láncok hosszára, megbízhatóságára. Nem véletlen, hogy a könyv kiemelten foglalkozik az élelmiszer ellátási láncok sérülékenységevel és potenciális kockázataik kezelésével.

A fentiek ismeretében bizton állíthatjuk, hogy Sikos T. Tamás szerkesztette és a népes szerzőgárda által írt monográfia megjelenésének aligha lehetett kedvezőbb az időzítése.

A kötet az élelmiszer-ellátási láncok téma körének holisztikus feldolgozására vállalkozik, mint azt a fejezetek címei is igazolják: Az élelmiszer-kereskedelem – Bevásárlóközpontok (Sikos T. Tamás). A hazai és a nemzetközi élelmiszerláncok erőterei és szerepük (Sikos T. Tamás).

A fenntartható kereskedelem településhálózati adottsága, feltételei (Beluszky Pál). A rövid élelmiszerláncok szerepe a települések ellátásban (Szabó Dorottya, Juhász Anikó, Kujáni Katalin Olga). Az e-kereskedelem szerepe az élelmiszer-ellátásban (Kovács András). Az állami és önkormányzati közúthálózat kiépítettségének hatásai az alapellátásra (Tiner Tibor). Az élelmiszer-alapellátás logisztikai feltételei (Lakatos Péter). Az élelmiszer-ellátási lánc terror- és kiberfenyegetettsége (Horváth L. Attila). Kockázatmenedzselés az ellátási láncok működésében, az élelmiszer-kereskedelem kockázati modellje (Veresné Somosi Mariann). Közigazgatási interferenciák területei az élelmiszer-ellátásban (Tózsza István). Az élelmiszer-kiskereskedelem jövője (Sikos T. Tamás).

A tanulmányok meggyőzően igazolják, hogy a kereskedelem, ezen belül a kiskereskedelem egyrészt gazdasági, másrészt bizalmi okok miatt paradigmaváltás előtt áll. Ezen a területen is olyan új és még újabb technológiák jelennek meg, amelyeket egy-egy kereskedelmi egységen, a termelőknél és a beszállítókon túl a vásárlóknak is el kell sajátítaniuk.

A könyv szerzőinek érdeme, hogy felhívják az érintettek figyelmét arra, hogy aki ebből a technológiai megújulásból kimarad, az elmarad. Érdemes ezért idézni evvel kapcsolatban Sikos T. Tamás gondolatát: "Az okos-kiskereskedelem folyamatosan megjelenő újabb és újabb kibertechnikák szükségessé teszik a vásárlás egész folyamatának újraértékelését. Ebben az új rendszerben, az okos-kiskereskedelem – „smart retailing” – megváltozik az eladók és a

vásárlók viszonya a vásárlási folyamathoz és annak technikájához. Mindezek révén a vásárlók egy kényelmesen és élményszerű világ részesei lehetnek.

A smart retailing nem más, mint a modern kiskereskedelmi technológiákat alkalmazó, innovatív értékesítési rendszer, amelyben a piac szereplői folyamatosan megújulnak, és megtanulják az újabb és újabb technológiák alkalmazását, használatát. Ezt az új rendszert teljes mértékben áthatja a robotika világa. A smart retailing keretei között rendkívül gyors a cégek reagálóképessége a piaci kihívásokra, valamint jelen van az „okospartnerekkel” való együttműködés a piaci versenyképesség megőrzése érdekében. Mindezek révén a vásárlók egy kényelmes és élményszerű világ részesei lehetnek.”

A könyv tanulmányai magas szakmai színvonalúak, stílusa olvasmányos, ábrái, térképei és táblázatai „beszédesekek”. A gondos szerkesztésnek köszönhetően a fejezetek logikailag jól illeszkednek, terjedelmükben és stílusukban összhangban állnak egymással. Így a recenzens jó szívvvel ajánlja nem csak a témához szorosan kapcsolódó (logisztikával, ellátási láncok menedzselésével, infrastruktúrák szervezésével, finanszírozásával, telephelyek kiválasztásával, élelmiszerek biztonságával, a rövid ellátási láncok kialakításával, a helyi termékek piaci menedzselésével, kockázatok kezelésével foglalkozó) szakmai kör, hanem minden a téma iránt érdeklődő figyelmébe!